

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING**

DOM
2011-09-05
Meddelad i
Linköping

Mål nr
3309-11
Enhet 2

SÖKANDE

Ricoh Sverige AB, 556228-8851
Box 1536
171 29 Solna

Ombud: Advokat Carl Norén
Eversheds Södermark Advokatbyrå AB
Box 14055
104 40 Stockholm

MOTPART

Linköpings kommun, 212000-0449
Upphandlingscenter
581 81 Linköping

SAKEN

Ansökan om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU)

KONKURRENSVERKET	
2011-09-06	
Avd	
Dnr	
Doss	Aktbil

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

Det interimistiska beslutet, meddelat den 26 maj 2011, upphör därmed att gälla.

Dok.Id 51377

Postadress Box 406 581 04 Linköping	Besöksadress Brigadgatan 3	Telefon 013-25 10 00 E-post: forvaltningsratten@linkoping.dom.se	Telefax 013-25 11 40	Expeditionstid måndag – fredag 09:00-12:00 13:00-15:00
--	--------------------------------------	---	--------------------------------	--

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

VHS/Kammarkollegiet har utfört en upphandling av skrivare, kopiatorer och tjänster för tecknande av ramavtal (SKT 09). Avtalet omfattar ett brett sortiment av skrivare och kopiatorer, faxar samt enklare skannrar samt tillbehör och förbrukningsmaterial och relevanta tjänster. Efter det att ramavtalsupphandlingen avslutats och ett antal kontrakterade ramavtalsleverantörer finns, kan avropsberättigade myndigheter och organisationer anskaffa konkreta produkter och tjänster inom området, genom att genomföra avrop av sådana produkter/tjänster.

Linköpings kommun (kommunen) har genomfört en förnyad konkurrensut-sättning av ramavtalet. Sex företag inkom med anbud. Anbudsutvärdering-en har utförts enligt lägsta pris. Av tilldelningsbesluten den 17 maj 2011 framgår att Toshiba TEC Nordic AB(Toshiba) lämnat det vinnande anbu-det.

Ricoh Sverige AB (bolaget) ansöker om överprövning enligt LOU och yrkar att förvaltningsrätten förordnar att avropet får avslutas först efter att rättelse skett. Rättelsen ska bestå i att anbudet från Toshiba ska uteslutas från utvärderingen.

Kommunen yrkar att bolagets talan ska lämnas utan bifall.

Förvaltningsrätten har genom beslut den 26 maj 2011 interimistiskt förord-nat om att avropet från den aktuella upphandlingen inte får avslutas innan något annat har beslutats.

GRUNDER OCH UTVECKLING AV TALAN

Bolaget har som skäl till ansökan anfört bl.a. följande.

Toshiba gjort en reservation i sitt avropssvar trots att reservationer mot villkoren i förfrågningsunderlaget inte är tillåtna. I Toshiba's ifyllda bilaga "Typkonfigurationer" anges för varje Typkonfiguration(TK) att lämnat pris gäller "För utvärderad volym". Detta stämmer inte överens med vad som anges i förfrågningsunderlaget; "Fast klickkostnad för fyraårsperiod oavsett antal producerade sidor och sidinnehåll". Toshiba har alltså gjort en reservation till sitt offererade pris. Reservationen innebär att Toshiba's avropssvar inte har utformats helt enligt förfrågningsunderlaget. Vid en korrekt behandling av Toshiba's anbud, skulle bolaget ha lämnat det anbud som vid utvärderingen haft det bästa jämförelsetalet och därmed skulle de ha vunnit anbudsutvärderingen. Bolaget kommer att lida stor skada om upphandlingen avslutas genom att avtal ingås med Toshiba.

Enligt förfrågningsunderlaget måste avropssvaren "utformas helt enligt förfrågningsunderlaget". Toshiba's avropssvar har således inte uppfyllt de obligatoriska kraven i upphandlingen. Eftersom Toshiba's avropssvar inte har uppfyllt de obligatoriska krav som ställts i upphandlingen har kommunen inte haft rätt att utvärdera avropssvaret. Genom att kommunen ändå har utvärderat avropssvaret, och beslutat att tilldela Toshiba kontraktet, har kommunen brutit mot principen om objektivitet och likabehandling.

Kommunen har anfört bl.a. följande.

Det har vid anbudsgivningen bl.a. ålegat anbudsgivarna att acceptera kvalificeringskravet "Accepteras alla krav i denna förnyade konkurrensutsättning". Efter acceptans har anbudsgivarna lämnat sina respektive anbuds-

priser. Anbudsgivarna är bundna till sina respektive anbudspriser i enlighet med de i förfrågningsunderlaget uppställda kraven och villkoren.

Kommunen tillbakavisar bolagets inställning att anbudet från Toshiba innehåller en otillåten reservation eller att dess anbud är villkorat med anledning av att anbudsgivarna anger att anbudspriset gäller för ”utvärderad volym”. Enligt kommunen utgör Toshiba formulering ingen otillåten reservation eller ett villkorat anbud, utan snarare en ytterligare bekräftelse på att de accepterar grunderna för ifrågavarande utvärdering.

Bolaget har genmält bl.a. följande.

Kommunens inställning att formuleringen i Toshiba avropssvar inte utgör en reservation är orimlig. För det fall Toshiba hade velat lämna ett avropssvar helt enligt förfrågningsunderlaget, skulle ingen text ha infogats i anbudet. Dessutom kan formuleringen ”För utvärderad volym” omöjligt tolkas på så sätt att Toshiba lämnar ett anbud helt enligt förfrågningsunderlaget. Den ”utvärderade volymen” har varit olika för respektive TK; t.ex. anges 48 000 svartvita utskrifter för TK 1, för TK 5 anges 1 440 000 utskrifter, varav 80 % i svartvitt och 20 % i 4-färg, och för TK 7 anges 240 000 utskrifter, varav 80 % i svartvitt och 20 % i 4-färg, o.s.v. Genom sin reservation har Toshiba förklarat att priserna i Toshiba anbud gäller endast under förutsättning att dessa ”utvärderade volymer” inte överskrids/underskrids. Att priset gäller ”För utvärderad volym”, kan inte förstås på något annat sätt och den tolkning som kommunen nu gör gällande är en efterhandskonstruktion. Det har varit ett krav i upphandlingen att offererad anbudssumma ska gälla oavsett antal producerade sidor.

Förvaltningsrätten har funnit skäl att ge Toshiba tillfälle att yttra sig i målet, jfr. Högsta förvaltningsdomstolens beslut 2011-06-07 i mål 471-11.

Toshiba har uppgett bl.a. följande.

Toshiba har lämnat anbud helt i enlighet med de krav och kriterier som uppställts i förfrågningsunderlaget. Påstående att de skulle ha gjort en reservation avseende offererat pris är felaktig och saknar grund i anbudet. Tvärtom framgår det explicit av deras anbud (varje offererat TK) att de har offererat "Fast klickkostnad för fyraårsperiod oavsett antal producerade sidor och sidinnehåll". De har alltså i anbudet offererat pris i form av fast så kallad "klickkostnad" oavsett antalet producerade sidor. Det är så kommunen har efterfrågat prissättningen i förfrågningsunderlaget och det är så de har utformat sitt anbud. Det framgår vidare av kommunens avtal där det stadgas redan i omfattningen att avtalet omfattar fast klickkostnad. Vidare stadgas vad gäller priser att prissättningen för respektive TK utgörs av "fast klickkostnad för samtliga kostnader exklusive papper samt ovan specificerade tjänster". Hade det varit så att Toshibas kostnad var volymberoende så hade en sådan prisuppgift naturligtvis framgått av anbudet och avtalet. Att de har använt sig av orden "för utvärderad volym" ska läsas tillsammans med att det på samma ställe i dokumentet står "Fast klickkostnad för fyraårsperiod oavsett antal producerade sidor och sidinnehåll", samt de tydliga referenserna till prissättningsmodellen med fast klickkostnad som återfinns i avtalet. Skrivningen kan självfallet inte ges någon annan och mer extensiv tolkning än just att Toshiba har offererat det som efterfrågats i förfrågningsunderlaget, vilket utgjorts av en prissättning med fast klickkostnad oavsett utskriftsvolym.

SKÄLEN FÖR RÄTTENS AVGÖRANDE

Utredning

Av kommunens avropsföreskrifter, Dnr UH-11-54, framgår bl.a. följande.

Under rubriken 5. Avropssvar, underrubrik 5.1 Form och innehåll anges bl.a. att det pris som ska lämnas är ”Summa total” i bilaga ”Typkonfigurationer” för respektive TK.

Av underrubriken 5.2 Avropspriser och rabattsatser framkommer bl.a. att Kostnad ska inkludera samtliga kostnader för 48 månader exklusive papper inklusive tjänster specificerade i bilaga ”Avtalsförlagda varor”.

Av underrubriken 5.3 Reservationer framkommer bl.a. att avropssvaret ska utformas helt enligt förfrågningsunderlaget.

Av kommunens bilaga Typkonfigurationer, anges på s. 1-4 under respektive TK bl.a. följande.

Under kolumnen Utskriftskostnader framgår att funktionsgarantinivå fast klickkostnad för fyraårsperiod oavsett antal producerade sidor och sidinnehåll.

Under kolumnen Förbrukning för TK 1 anges 48 000 sid s/v 5 %. För TK 5 anges 1 440 000 sid s/v 5 % och färg 20 %. TK 7, 240 000 sid s/v 5 % och 4-färg 20 %. TK 8, 480 000 sid s/v 5 % och 4-färg 20 %.

På varje sida återfinns texten ”Priset för funktionen är oberoende av antal sidor upp till den för skrivaren maximalt angivna volymen”.

Lagtext

Tillämplig lagstiftning är enligt övergångsbestämmelser lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU, i dess lydelse före den 15 juli 2010.

Av 1 kap. 9 § LOU framgår följande. Upphandlande myndigheter skall behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar skall vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Av 16 kap. 2 § LOU framgår följande. Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, skall rätten besluta att upphandlingen skall göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning.

Linköpings kommun har genomfört en förnyad konkurrensutsättning av VHS/Kammarkollegiet upphandling av skrivare, kopiatorer och tjänster för tecknande av ramavtal (SKT 09). Kommunen har efter prövning funnit att anbudet från Toshiba varit det ekonomiskt mest fördelaktiga. Bolaget rankades som det andra ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet.

I kommunens bilaga Typkonfigurationer har Toshiba i sitt avropssvar i kolumnen Utskriftskostnader lagt till att priset gäller "För utvärderad volym". Bolaget har anfört att Toshiba därmed gjort en otillåten reservation i sitt anbud och att de därför borde ha uteslutits från utvärderingen. Enligt kommunen utgör Toshiba's formulering ingen otillåten reservation eller ett villkorat anbud, utan snarare en ytterligare bekräftelse på att de accepterar grunderna för ifrågavarande utvärdering.

De krav som den upphandlande myndigheten ställer i förfrågningsunderlaget, som ofta uttrycks i s.k. skall-krav, är ovillkorliga för att anbudet ska

kunna komma i fråga för antagande. Ett anbud som inte uppfyller samtliga ställda skall-krav får inte antas eftersom detta skulle strida mot principen om likabehandling av anbudsgivarna. En överträdelse av nämnda princip strider mot 1 kap. 9 § LOU.

Av förfrågningsunderlaget framgår att avropssvaret ska utformas helt enligt förfrågningsunderlaget och att några reservationer därmed inte är tillåtna. I avropssvaret, bilagan Typkonfigurationer, framgår att priset ska anges för fast klickkostnad för fyraårsperiod oavsett antal producerade sidor och sidinnehåll. För varje TK har en volym för antalet sidor angetts under kolumnen Förbrukning i samma bilaga. Dessutom anges att priset för funktionen är oberoende av antal sidor upp till den för skrivaren maximalt angivna volymen.

Toshiba har med sitt avropssvar accepterat de villkor som uppställts för upphandlingen. Att Toshiba lagt till en text att ”priset gäller för utvärderad volym” kan tillsammans med övriga texter som redan återfinns i dokumentet enligt förvaltningsrättens mening inte ses som en otillåten reservation. Kommunen har därmed inte brutit mot någon av de grundläggande principerna eller någon annan bestämmelse i LOU. Ansökan om överprövning ska därmed avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV3109/1D-LOU)

Helena Sohl

Föredragande har varit förvaltningsrättsnotarien Lisa Willman.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut var till förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1D LOU